

Oppgave i TM2009

Misjon i kontekst

10 stp

Kurs: Misjon i kontekst

Kandidat: Maria Lura

Veileder/faglærer: Ingebjørg Nandrup

Godkjent oppgaveordlyd:

Drøft utfordringer knyttet til avhengighet og selvstendighet i «misjons(initierte) kirker», med utgangspunkt i Solomon Aryeetey's påstand

4419 ord eksklusive forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste

Fjellhaug Internasjonale Høgskole

Våren 2017

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	0
1 Innledning	108
2 Uenighet med hensyn til avhengighet/selvstendighet	1
3 Synet på avhengighet i ulike kulturer	3
4 Hvordan usunn avhengighet kan oppstå	4
5 Hvordan unngå usunn avhengighet og paternalisme?	4
5.1 <i>Analyser ulike situasjoner og gi den rette hjelp</i>	<i>4</i>
5.2 <i>Lær å være en mottager</i>	<i>5</i>
5.3 <i>Produser eierskapsfølelse hos lokalbefolkningen</i>	<i>6</i>
5.4 <i>Behandle roten, ikke bare symptomene</i>	<i>7</i>
5.5 <i>Ikke se på mottakeren som offer og pasient</i>	<i>8</i>
6 Avslutning.....	8
7 Bibliografi	10

1 Innledning

Det har lenge vært en stor debatt om hvorvidt misjonsorganisasjoner og misjonærer skal sørge for at menighetene som blir plantet i misjonslandene skal være selvhjulpne/selvforsynte/selvstendige, eller om man bør drive misjon og sende ut midler/penger uten så mye tanke på selvstendighet. Denne problemstilling er aktuell fordi den kan føre til at vi (i den vestlige Verden) enten sender ut misjonærer og nødhjelp til fattige misjonsland uten langsiktige planer om at de innfødte skal bli mer og mer selvstendige, og dermed føre til usunn avhengighet, eller den kan føre oss i den andre grøften hvor vi blir så redd for at folk skal bli avhengige av oss, så vi helt overser behovene i fattige land. I denne oppgaven vil jeg ta utgangspunkt i Solomon Aryeeteys påstand som løfter frem utfordringene knyttet til avhengighet og selvstendighet¹. Samtidig har jeg fokus på artikkelen som påstanden er tatt ut ifra², siden man først fullt ut skjønner hans påstand ved å lese artikkelen i sin helhet. I lys av påstanden og artikkelen tar jeg frem utfordringer som misjonærer og misjonsorganisasjoner ofte møter på misjonsmarken med hensyn til avhengighet og paternalisme (som ofte er en følgesvenn til avhengighet) i misjonsarbeid. Flere misjonsforskere og misjonærer har ut fra egen erfaring skrevet om dette, og ved hjelp fra noen av disse vil jeg prøve å drøfte hva som kan gjøres for å drive misjon på en slik måte at man mest mulig unngår usunn avhengighet og paternalisme, slik at de innfødte i misjonslandene opplever drivkraft til selv å drive misjon og få en eierskapsfølelse for arbeidet de selv står i. Dette synes også å være hovedtanken i Aryeeteys påstand om at «*it is of the utmost importance that this enterprise be truly indigenous*» og «*The African church must be prepared to shoulder the bulk of the resource needs if indeed this African initiative is to be truly indigenous*»³.

Når jeg snakker om paternalisme, mener jeg umyndiggjøring av de innfødte i misjonslandene. Et eksempel på paternalisme er når en misjonsorganisasjon vil ha fullstendig kontroll over et misjonsarbeid fordi de føler at lokalbefolkningen er ukvalifiserte⁴. Den som gir penger kan også ubevisst oppmuntre lokale ledere til å gjennomføre programmer i henhold til sin egen forståelse⁵. I den forbindelse sier John Rowell: «*the root of the problem may not lie in the evils some associate with biblically legitimate generosity, but in all the strings that we Westerners have been prone to attach to our giving*»⁶.

2 Uenighet med hensyn til avhengighet/selvstendighet

For å få et greit utgangspunkt for drøftingen vil jeg begynne med en redegjørelse for forskjellige syn på avhengighet og selvstendighet i misjonskirker. I sitt skriv: "Stop Sending Money: Breaking the Cycle of Missions Dependency", siterer Robertson McQuilkin en nasjonal kirkeleder Kenya, som hevder at den afrikanske Kirken ikke vil vokse til modenhet dersom den fortsetter med å bli foret av

¹ Pocock; Van Rheenen & McConnell (2005). (Kindle Locations 5612-5618).

² Aryeetey (1997)

³ Pocock; Van Rheenen & McConnell (2005). (Kindle Locations 5615-5617).

⁴ Moreau; Netland & Engen (2000:730).

⁵ Pocock; Van Rheenen & McConnell (2005). (Kindle Locations 5728-5731).

⁶ Rowell (2006). (Kindle Locations 513-514).

vestlige partnere. Den vil alltid forbli et spedbarn som ikke har lært seg å gå på egne føtter. McQuilkin antyder at bruk av penger i misjon bør måles opp mot fire bibelske prinsipper: (1) Vil det at du gir, vinne de fortapte? (2) oppmuntre til sann disippelskap? (3) vil det hedre rollen til den lokale kirken? (4) vil det fostre generøse givere? Bob Finley, leder av Christian Aid Mission, Virginia, er enig med McQuilkin i at menigheter, i sin natur skal være selvstendige og selvfinansierte, og at de mest effektive misjonsorganisasjoner blant de innfødte, er de som er uavhengige av utenlandsk kontroll og ikke tilknyttet utenlandske misjonsorganisasjoner og kirkesamfunn. Men Finley mener at det ville være effektivt å gi økonomisk støtte til misjon blant de innfødte hvis det blir gjort et klart skille mellom direkte støtte til individuelle arbeidere og å indirekte støtte arbeidere gjennom de innfødtes egne misjonsstyrer som har tilsyn med håndteringen av midlene. Han oppfordret misjonsledere til aldri å støtte de enkelte misjonærer direkte, men isteden holde det lokale misjonsstyre ansvarlig for de økonomiske midler⁷.

Det kan synes som om temaet: avhengighet/selvstendighet er blitt en sak som splitter folk i misjonsorganisasjoner. Daniel Rickett påpeker at på den ene siden finner vi «selvhjelpenhetsleiren». På den andre siden har vi «gjensidig avhengighet-leiren», og begge disse har sine talsmenn; nemlig Glenn Schwartz, som er blitt den ledende talsmann for selvstendighet, og John Rowell som taler til forsvar for den gjensidige avhengigheten. Følgende avsnitt er min direkte oversettelse fra Daniel Rickett sin artikkel: Glenn Schwartz bekjemper det han kaller "avhengighet syndromet" i sin bok «When Charity Destroys Dignity» (Schwartz 2007), og han hevder at utenlandske penger for lokal misjon uunngåelig fører til usunn avhengighet. John Rowell, forfatter av «To Give or Not to Give», hevder at Nordamerikanernes motvilje mot sjenerøst å gi til misjon forsinker evangeliets fremgang og intensiverer fattigdom. Han hevder at hvis vi tror at Gud har kalt oss til å bygge menighetsplantende bevegelser i unådde kulturer, så må vi bli seriøse overfor vårt økonomiske så vel som vårt åndelige ansvar.

- Schwartz sier gjentatte ganger at utenlandsk hjelp resulterer i økonomisk avhengighet.
- Rowell sier at vi bør gi sjenerøst og ansvarlig.
- Schwartz hevder at historien taler for hans ståsted, og han peker på misjonsetablerte institusjoner som i dag hemmes på grunn av avhengighet av ekstern finansiering.
- Rowell argumenterer for at misjon og kirker bør bevege seg mot gjensidig avhengighet.
- Schwartz argumenterer for at rikdom-sillet mellom Vesten og majoriteten av verden gjør det umulig å være helt avhengige av hverandre.
- Rowell hevder at vi i Vesten bør slutte å bekymre oss for om troende i misjonslandene blir for avhengige, og begynne å tenke på vår selvtilfredshet som velstående troende.
- Schwartz hevder at lokale ressurser bør støtte lokal virksomhet.
- Rowell hevder at vestlige bekymringer om avhengighet forsterker en praksis som forlenger og forsterker fattigdom for andre⁸.

⁷ Pocock; Van Rheenen & McConnell (2005). (Kindle Locations 5486-5501).

⁸ Rickett (2010:1)

Pocock, Van Rheenen og McConnell hevder imidlertid at Schwartz sitt perspektiv reflekterer virkeligheten i en vestlig individualistisk kultur mer enn i gruppeorienterte kulturer som finnes i to tredjedeler av verden⁹.

3 Synet på avhengighet i ulike kulturer

For å forstå hvorfor avhengighet/uavhengighet kan være en stor utfordring i misjonsarbeid kan det være greit å vite at det i ulike kulturer er forskjellige oppfattelser av det å være avhengig av andre mennesker. I Nord-Amerikansk og Europeisk kultur, er uavhengighet ansett som et absolutt gode. En sentral terapeutisk antagelse i Europeisk og Amerikansk psykologi er at sunn atferd er selvhjulpen, selvforsynt og uavhengig atferd¹⁰. Antropologen Geert Hofstede sier at barn i individualistiske kulturer lærer å tenke på seg selv som "Jeg", og en person er verken praktisk eller psykisk sunn i denne type samfunn hvis man er avhengig av en gruppe. Penger er en av måtene hvor på folk definerer modenhet og suksess i individualistiske kulturer. Hvis en person forvalter pengene godt anses han eller hun for å være klok og en «god forvalter», og innenfor kristne sammenheng blir en slik person ofte gitt ansvar og myndighet¹¹.

I mange andre kulturer i Asia, Afrika og Sør-Amerika har man imidlertid en helt annen forståelse av avhengighet. I disse kulturer tenker man at det handler om en to-veis, gjensidig støtte, forpliktelse og gjensidighet som binder samfunnet ved å bygge relasjoner av gjensidig avhengighet. Hele livet deres krever samarbeid på alle områder. Avhengighet er ikke en svakhet, men en del av den naturlige orden hvor hjelp alltid beveger seg i sirkler. Det man gir ut, vender tilbake¹². Det store flertallet av verdens befolkning lever i såkalte "kollektivistiske samfunn" hvor hensynet til gruppen råder foran interessene til den enkelte. Lojaliteten til gruppen betyr også at ressursene blir delt. Hvis ett medlem av en storfamilie på tjue personer har en betalt jobb og de andre ikke har det, så er denne forpliktet på å dele hans eller hennes inntekt med hele familien¹³. Vi i vesten blir mistroiske til vennskap som inkluderer økonomisk eller materiell utveksling, men i Afrika går vennskap og gjensidig økonomisk hjelp hånd i hånd. Ja, et vennskap som er blottet for økonomiske hensyn er et vennskap blottet for en grunnleggende ingrediens: gjensidig avhengighet¹⁴.

Så driver vi altså misjonsarbeid som skal fungere innenfor disse to motstridende avhengighetsforståelser, hvor vestlige misjonærer har tendens til å betrakte all avhengighet som negativt, mens mange Asiater, Afrikanere og Søramerikanere ser avhengighet som nødvendig og bra¹⁵. Med alt dette som bakteppe kan vi tenke oss at man fort kan møte store misforståelser og problemer dersom man ikke gjenkjenner disse grunnleggende forskjellene i holdninger til avhengighet.

⁹ Pocock; Van Rheenen & McConnell (2005). (Kindle Locations 5640-5641).

¹⁰ Moreau; Netland & Engen (2000:270).

¹¹ Lederleitner (2010). (Kindle Locations 235-239).

¹² Moreau; Netland & Engen (2000:270).

¹³ Lederleitner 2010). (Kindle Locations 241-247).

¹⁴ Pocock; Van Rheenen & McConnell (2005). (Kindle Locations 5651-5659).

¹⁵ Moreau; Netland & Engen (2000:270).

4 Hvordan usunn avhengighet kan oppstå

Donald F. Smith påpeker at usunn avhengighet kan bli dannet av at folk fra vesten importerer strukturer, metoder og institusjoner som kanskje er egnet for menigheter i en vestlig kultur, men som er helt uegnet for en afrikansk kultur. Ved å legge upassende og nesten umulige krav på de lokale menigheter, blir de så avhengige av veiledning av utenforstående som forstår det vestlige importerte system. Slik kan avhengighet og paternalisme vokse gjennom velmenende vestlige misjonsstrukturer¹⁶. Det er også dette Glenn Schwartz påpeker når han hevder at Vesten ofte skaper en "Other-Induced Dependency" ved å starte opp prosjekter, institusjoner og programmer som ikke kan utføres og holdes i gang av de innfødte, og dermed lager en fremtid for seg selv og dem de ønsker å hjelpe, som ikke er lett å bli befridd ifra. Schwartz påpeker også faren for at vi i vesten rett og slett trives når vi opplever at andre er avhengige av oss¹⁷.

5 Hvordan unngå usunn avhengighet og paternalisme?

Vi har nå sett på uenigheter om selvstendighet/avhengighet, og berørt ulike syn på avhengighet i forskjellige kulturer. Det er også en annen utfordring som er mye omdiskutert; nemlig problemet med paternalisme, eller "dominansen av utsenderen over misjonsprosessen" (Van Rheenen). Paternalisme oppstår når misjonærene og deres utsendermenigheter og organisasjoner bevisst eller ubevisst antar at de besitter overlegen kunnskap, erfaring og ferdigheter, og dermed utøver kontroll over lokale kristne og deres ledere. Denne kontrollen utøves nesten alltid gjennom økonomiske ordninger og den myndighet som penger gir¹⁸. Nettopp dette ligger også som grunn for Aryeetey sin påstand, for han sier i sin artikkel: «*The experiences of the past have convinced us that unfortunately, indeed even in missions, it is accepted practice that he who pays the piper calls the tune*». Derfor konkluderer han med at «*The African church must be prepared to shoulder the bulk of the resource needs if indeed this African initiative is to be truly indigenous*»¹⁹.

Jeg vil vise til hva flere misjonsforskere og misjonærer har skrevet om avhengighet og paternalisme, og presentere det som råd for å forhindre (eller iallfall minske) usunn avhengighet og paternalisme og som steg i retning mot det som Solomon Aryeetey kaller: «*a truly indigenous enterprise*»²⁰.

5.1 Analyser ulike situasjoner og gi den rette hjelp

Selv om Aryeetey sin påstand kanskje særlig gjelder den videre veien til selvstendighet for etablerte kirker, vil jeg likevel begynne med Corbett og Fikkert sitt råd i forbindelse med å jobbe med fattige i enhver sammenheng. Jeg har nemlig inntrykk av at dette råd altfor ofte blir forsømt i misjonsarbeid og at konsekvensene blir det som Aryeetey påpeker: «*it has the potential of killing the very same African initiative that it purports to bring about*»²¹.

¹⁶ Moreau; Netland & Engen (2000:269–270).

¹⁷ Schwartz (1998)

¹⁸ Johnson (2012). (Kindle Locations 1823-1829).

¹⁹ Aryeetey (1997).

²⁰ Pocock; Van Rheenen & McConnell (2005). (Kindle Locations 5615-5617).

²¹ Pocock; Van Rheenen & McConnell (2005). (Kindle Locations 5614-5615).

Rådet er: å avklare om situasjonen man kommer til krever nødhjelp, rehabilitering, eller utvikling. En av de vanligste årsakene til at innsatsen blant fattige ofte gjør like mye skade som nytte er at man ikke skiller mellom disse situasjonene.

«Nødhjelp» er en midlertidig levering av midler for å redusere umiddelbar lidelse som har oppstått av en naturlig eller menneskeskapt krise. Når en krise som den indonesiske tsunami rammer et område så er folk nesten eller helt hjelpeløse og opplever stupende økonomiske forhold. I et slikt tilfelle er det viktig å "stanse blødningen," og det er nettopp det nødhjelp forsøker å gjøre.

«Rehabilitering» begynner så snart blødningen stanser; den søker å gjenopprette mennesker og deres lokalsamfunn til de positive elementene i deres tilstand før krisen. Det sentrale trekk ved rehabilitering er et dynamisk arbeide med tsunamiofrene som selv aktivt deltar i deres egen gjenopprettelse.

«Utvikling» er en prosess med kontinuerlig endring som beveger alle som er engasjert, både hjelpere og de som mottar hjelp – inn i et mer og mer rett forhold til Gud, seg selv, andre, og resten av skaperverket. «Utvikling» er ikke noe som blir gjort mot mennesker eller for mennesker, men med mennesker. Corbett og Fikkert hevder at en av de største feilene som nordamerikanske kirker begår er å ty til nødhjelp i situasjoner hvor rehabilitering eller utvikling ville vært den rette intervensjon²².

Essensen i Aryeetey sin artikkel som påstanden ovenfor er tatt ifra, er nettopp viktigheten av utvikling. Han nevner at Vestlige kristne forretningsmenn bevisst burde søke etter investeringsmuligheter i samarbeid med afrikanske kirker som har en sunn bibelsk forvaltning av midler. Med noen enkle ideer og små kommersielle lån til fortjenende kristne entreprenører kan man drive effektiv utvikling. «*There is a dire need of another kind of Western missionary in Africa..*» sier han; «*One who accepts the wisdom in empowering the African church to initiate viable, small-to medium-scale, self-supporting projects, and is willing to teach us how to do business correctly*»²³.

5.2 Lær å være en mottager

Jeg vil tro at Borthwick viser oss én av måtene hvorpå man iallfall minsker paternalisme og usunn avhengighet; og det er ved at vi som gir ut også lærer oss å ta imot. Vår materialisme, vår bakgrunn og våre prestasjoner kan ofte påvirke oss til å tro at vi, de rike, reiser for å hjelpe dem, de fattige, eller at vi, utdannede, reiser for å hjelpe dem, analfabeter, og vi har kanskje lett for å tenke at ordet ressurs betyr penger og utdanning. Affy Adeleye, spesialist i HIV / AIDS tjenesten for International Fellowship of Evangelical Students ministry in Afrika, har sagt om Nord-Amerikanerne (og det gjelder kanskje folk fra vesten generelt?) at mange kommer til Afrika med ideer som fungerer i den vestlige verden og som kanskje fungerer dårlig i afrikansk sammenheng, og at de vestlige trenger å justere sine perspektiver og også lære seg å motta (nytt perspektiv, innsikt, ressurser) fra ikke-vestlige. Vanligvis er de vant til å gi ut ressurser til den ikke-vestlige verden, og derfor opplever det svært vanskelig å motta. Dette kan noen ganger oppfattes som en holdning av overlegenhet. Affey Adeleye

²² Corbett & Fikkert (2009,2012). (Kindle Locations 1578-1598).

²³ Aryeetey (1997)

sier at " We want those from the North American church to partner with us in ways that are mutually benefitting and uplifting; that way we don't think of them as benefactors»²⁴.

Det er nok en stor utfordring for oss ifra rike vestlige land å lære oss å bli mottagere, for vi er vant med tanken om at penger er den mest verdifulle ressurs og derfor er det vi som har det virkelige verdifulle å komme med og dermed er det også vi som tar avgjørelsene. Mary snakket med noen afrikanske kolleger i sitt PHD program og forklarte at hun ønsket å forske på hvordan man skaper bedre tverrkulturelle relasjoner i miljøer som også fostrer høye krav til ansvarlighet. En av dem sa: «Mary-hvorfor er det slik at dere amerikanerne tenker at siden dere sørger for pengene, så bringer dere de mest verdifulle tingene, og derfor bør dere være i stand til å ta de endelige avgjørelser? Jeg er villig til å tåle farene og vanskelighetene ved å leve i en slum i Nairobi, slik at folk kan komme til Kristus. Familien min er i fare, helsen min er i fare, og jeg jobber daglig i svært mange timer....Jeg kan også språket og kulturen, så jeg kan oppleve fruktbare resultater i tjenesten mye raskere. Hvorfor, i lys av alle disse bidragene, er pengene den mest verdifulle ressursen?»²⁵. Det er noe positivt som skjer når lokale folk oppdager at utenforstående ikke lenger gir inntrykk av at han eller hun er den som har flest ressurser. Schwartz nevner et eksempel fra hans tid i Zambia. Det var skikken der at enhver misjonær som besøkte en menighet ble invitert til å holde formiddagens preken. Dette skjedde selv når misjonæren dukket opp uanmeldt og pastoren var klar til å forkynne det han hadde forberedt. Schwartz sier: "Jeg avviste slike invitasjoner til å forkynne og sa noe sånt som dette: "Du kan forkynne bedre enn jeg. La meg sitte her sammen med folket og lytte". Dermed sendte han dette viktige budskapet om at "du kan gjøre det; Jeg vil gjerne lytte". Ved å være mottager oppmuntret han lokale kirkeledere til å stå på egne ben²⁶.

Borthwick sier at vår vestlige arroganse kan oppheve vår kristne effektivitet og derfor bør vi lære oss å være mottagere av lærdom fra andre. Blant annet kan kristne i Cuba og Kina lære oss mye om å daglig bære korset. Kristne i fattige deler av verden kan lære oss mye om å finne vår identitet i Kristus istedenfor i våre eiendeler eller prestasjoner, og kristne i Midtøsten og Nord-Afrika vet noe som vi ikke vet om å forbli trofast under presset fra islam²⁷.

5.3 Produser eierskapsfølelse hos lokalbefolkningen

En annen måte hvor på man både minsker paternalisme og usunn avhengighet er å dette som Jean Johnson kaller for «Heartfelt Ownership». Dette korresponderer også med Aryeetey sin påstand: «we must own every aspect of the vision»²⁸. Mange misjonærer har høyprofilerte roller, og det er faktisk en populær måte å plante menigheter på. Misjonæren prøver å «lage menighet» inntil ansvaret for menigheten kan overføres til lokale ledere. Dette mønsteret virker logisk, men har langsiktige problemer, for når misjonæren ser at tiden er kommet for å overføre ansvaret til de lokale kristne, så er det allerede blitt en inngrodd tankegang blant de innfødte at dette er misjonærens menighet. Å bare plutselig overføre lederansvaret til de innfødte fører til at

²⁴ Borthwick (2012). (Kindle Locations 1358-1365).

²⁵ Lederleitner 2010). (Kindle Locations 1091-1098).

²⁶ Schwartz (1998)

²⁷ Borthwick (2012). (Kindle Locations 1273-1278).

²⁸ Pocock; Van Rheenen & McConnell (2005). (Kindle Locations 5617-5618).

lokalbefolkningen føler det som om de har arvet tjenesten uten at de har et «heartfelt ownership». Eierskap av en kirke eller en tjeneste er som hjertet som pumper blodet vårt; det er nødvendig for livet. Johnson sier at hvis du ikke produserer eierskapsfølelse hos lokalbefolkningen, så ender du opp med apati, likegyldighet, og illojalitet²⁹. Melvin Hodges snakker om samme tema når han sier at menigheter som blir plantet i misjonslandene må være «indigenous churches»³⁰. Hodges definerte en indigenous church (innfødt kirke) som en kirke som deler livet i landet den er plantet i, og som er i stand til å styre seg selv, støtte seg selv, og reproducere seg selv. Hodges sier at kirken må være som en bananplante i Sentral-Amerika - så innfødt og tilpasset sine omgivelser at den ikke krever spesiell oppmerksomhet for å trives. Bananplanter vokser i dette klimaet der det er tilstrekkelig vann. En bananplante i Canada kan ikke overleve uten spesiell omsorg. Før vinteren må det graves opp og transporteres innendørs, og det er tvilsomt at den noensinne er i stand til å bære frukter. Likeså sier Hodges at frukten av paternalisme, er at kirker ikke tillates å vokse naturlig i jordsmonnet som de ble plantet i. Derfor må misjonærer fra andre land forstå at deres rolle er forbigående³¹.

Dette hjerteropet kommer også frem i Aryeetey sin artikkel. Han har et sterkt ønske om at Vestens misjonsorganisasjoner og misjonærer må tenke langsiktig i forhold til de innfødtes eierskap og selvstendighet. Derfor peker han også på prinsippet om å «ikke bare gi oss fisk, men lær oss å fiske». Han hevder at den afrikanske kirkens store behov er folk som vil stå sammen med dem, studere deres situasjon nøye, og komme opp med enkle, og praktiske løsninger som vil hjelpe dem å stå på egne ben³².

Glenn Schwartz kommer også med et forslag som har med eierskapsfølelse å gjøre, nemlig at man som misjonær avstår fra muligheten til å være til stede når de lokale menighetene har forretningsmøter. Vår villighet til å være ute fra møtet når viktige beslutninger skal tas kan ha en kraftigere påvirkning på lokale ledere enn vår tilstedeværelse er i stand til. Budskapet du da sender ved en slik anledning er denne: «du er ikke bare fri til å ta egne beslutninger, men du står fritt til å gjøre hva du vil uten løfte om penger som ofte forventes når jeg som en outsider er til stede»³³.

5.4 Behandle roten, ikke bare symptomene

Johnson forteller at hun en dag samtalte med noen andre misjonærer om hvordan de kambodsjanske kirker manglet motivasjon til å opprettholde sitt arbeid og sine pastorer. Noen av misjonærene antydte at det var behov for en sterk vektlegging på å ofre og på tienden i alle de lokale kambodsjanske kirker. Konklusjonen ble: «Hvis pastorer hadde undervist mer om tiende og ofring, så ville lokale kirker ta sitt forvalteransvar mer på alvor». Men Johnson følte at de trengte å se dypere og identifisere de underliggende årsakene mer enn bare å adressere symptomene. Hun sier: «Hadde vi gravd dypt nok, tror jeg vi ville ha identifisert denne sannheten: de tilsynelatende ubegrensede ressurser vi brukte til å plante og akselerere veksten av kirken hadde skapt en «vi kan ikke, og vi trenger ikke» - mentalitet i den kambodsjanske kirken. Kambodsjanere som så på misjonsetablerte

²⁹ Johnson (2012). (Kindle Locations 1762-1772).

³⁰ Merriam-Webster definerer «indigenous» som : «produced, growing, living, or occurring naturally in a particular region or environment» <https://www.merriam-webster.com/dictionary/indigenous>

³¹ Pocock; Van Rheenen & McConnell (2005). (Kindle Locations 5602-5611).

³² Aryeetey (1997)

³³ Schwartz (1998)

kirker, observerte at misjons penger ble brukt til å betale deres pastors lønninger, subsidiere evangelisering til deres lokalsamfunn, kjøpe land, bygge deres bygninger, gi dem utstyr, osv. slik at de nye kristne i Kambodsja utviklet en tanke om at det er misjonærene og den vestlige kirken som betaler regningen». Johnson mener derfor at hvis man ser bort fra bruken av misjons penger som årsaken til usunn avhengighet blant de kambodsjanske kirker, og i stedet velger å bare fokusere på å holde prekener om å gi tiende, så er man skyldig i å bare behandle symptomene³⁴.

5.5 Ikke se på mottakeren som offer og pasient

Når personen som «har mye mer» trer inn i livet til den som «har mye mindre», skjer det ofte at den som har mest glir inn i rollen som frelser og helbreder, mens den som har minst blir et offer og en pasient. Joel Wickre beskriver dette skrøpelige forholdet: Folk som blir behandlet som hjelpeløse kommer til å få et lavere syn på seg selv. Folk som mener at de selv ikke har noen behov, får gjerne et lavere syn på folket de tjener. Disse offer og frelser kompleksene skaper ofte en gjensidig avhengighet som opprettholder problemene med fattigdom. Johnson påpeker faren med denne gjensidige avhengighetsrelasjon hvor giver får en form for helt-lignende indre tilfredshet mens mottakeren blir mer trengende og forventningsfull. Johnson fortalte en kvinne i Nord-Amerika om en bestemt leder i Nepal som hadde en lengsel etter å utfordre kirker i hans eget land til å støtte sine egne pastorer. Det første svaret fra hennes munn var: «Er ikke de for fattige til å støtte sine egne pastorer?» Johnson sier at dette er en vanlig tanke hos oss vestlige: «De er for fattige til å støtte deres egne pastorer. De er for fattige til å evangelisere sitt eget land. De er for fattige til å bygge deres egne bygg. De er for fattige til å sørge for behovene til folket rundt dem». Så snart disse ordene er tenkt eller sagt om et folk, så er budskapet internalisert, og budskapet driver våre metoder. Hun forteller også om en afrikansk pastor som sa at afrikanere ikke visste at de var fattige før noen fortalte dem det. *«If the premise that people are “too poor” drives our church planting strategies and missions paradigms, we will end up with followers of Christ and churches that think they are too poor»*³⁵.

6 Avslutning

Etter å ha lest om utfordringene til misjonskirker med hensyn til avhengighet, selvstendighet, og paternalisme, har Solomon Aryeetey sin påstand blitt mer og mer overbevisende for min del, og som jeg har antydnet er det mange misjonærer og misjonsforskere som deler hans syn. Jeg opplever også at Aryeetey vet hva han snakker om når han i sin artikkel påpeker viktigheten av utvikling som vil føre til selvstendighet, i motsetning til å bare pøse på med økonomisk støtte som med tiden fører til usunn avhengighet og paternalisme. Det synes som om at både eierskapsfølelse og selvstendighet er konsekvensene av utviklingshjelp, akkurat som avhengighet og paternalisme er konsekvensene av konstant nødhjelp. Samtidig tror jeg at det er viktig (som antydnet innledningsvis) å ha en balanse i forhold til avhengighet/selvstendighet, slik at vi ikke faller i den ene grøften: Vi sender ut misjonærer og nødhjelp til fattige uten langsiktige planer om at de innfødte skal bli selvstendige. Eller den andre grøften: Vi er så redd for at mennesker skal bli avhengige av oss, så vi ber en bønn og lar de fattige «være sin egen lykkens smed». Jeg er også kommet frem til at måten vi i vesten driver misjon på, kanskje har noe med holdningene våre å

³⁴ Johnson (2012). (Kindle Locations 2070-2084).

³⁵ Johnson (2012). (Kindle Locations 2280-2318).

gjøre, og har derfor også pekt på holdninger som stolthet, overlegenhet, og «jeg er frelser, du er mottager – holdning» som ikke bør få lov å drive våre misjonsvirksomheter. Derfor tror jeg at det er nødvendig i misjonsarbeid med både en ansvarsfull holdning hos mottagerne, slik Aryeetey påpeker: «We must see it as primarily our responsibility.....we must be prepared to take charge properly by our willingness to pay the bills ourselves»³⁶, og samtidig kreves det en ydmyk holdning fra oss vestlige, og en tro på lokalbefolkningen som igjen vil føre til selvstendighet.

³⁶ Aryeetey (1997)

7 Bibliografi

Aryeetey Solomon (1997). *The Road to Self-sufficiency in Africa's Missionary Development*.

<https://emqonline.com/node/551>. Hentet 25.04.2017

Borthwick, Paul (2012). *Western Christians in Global Mission: What's the Role of the North American Church?*

InterVarsity Press. Kindle Edition.

Corbett, Steve; Fikkert, Brian (2009,2012). *When Helping Hurts: How to Alleviate Poverty Without Hurting the Poor . . . and Yourself*. Moody Publishers. Kindle Edition.

Johnson, Jean (2012). *We Are Not the Hero*. Deep River Books. Kindle Edition.

Lederleitner, Mary T. (2010). *Cross-Cultural Partnerships: Navigating the Complexities of Money and Mission*.

InterVarsity Press. Kindle Edition.

Moreau, A. S., Netland, H., & Engen, C. van. (2000). *In Evangelical Dictionary of World Missions*. Grand Rapids, MI; Carlisle, Cumbria, UK: Baker Books; A. Scott Moreau.

Pocock, Michael; Van Rheenen, Gailyn; McConnell, Douglas (2005). *The Changing Face of World Missions (Encountering Mission): Engaging Contemporary Issues and Trends*. Baker Publishing Group. Kindle Edition.

Rickett, Daniel (2010). Lean on Me (Part 1): The Problem of Dependency.

<http://www.danielrickett.com/wp-content/uploads/2010/08/LeanOnMe.pdf> . Hentet 25.04.2017

Rowell, John (2006). *To Give or Not To Give: Rethinking Dependency, Restoring Generosity, and Redefining Sustainability*.

InterVarsity Press. Kindle Edition.

Schwartz, Glenn (1998). *How Missionary Attitudes Can Create Dependency*.

<http://www.missionfrontiers.org/issue/article/how-missionary-attitudes-can-create-dependency>. Hentet 06.04.2017

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/indigenous> Hentet 30.03.2017